

ความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย :
ศึกษากรณี จังหวัดขอนแก่น*

The Popularity of the Northeastern People on the
Pheu Thai Party : A Case Study of Khon Kaen

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์** และ นพพล อัครชาติ***

Wanlop Rattachattranon and Noppon Akahat

* บทความวิจัยนำเสนอใน การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 22 ประจำปี 2555 โดย มหาวิทยาลัยทักษิณ วันที่ 23 - 26 พฤษภาคม พ.ศ.2555 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

** ร.ด.; รองศาสตราจารย์ประจำ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; E-mail: dr.wanlop@hotmail.com

*** ศศ.บ. (รัฐศาสตร์); อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์; E-mail: n-akahat@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มี ความมุ่งหมายเพื่อต้องอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองเกี่ยวกับความนิยมที่มีต่อพรรคการเมืองซึ่งเป็นเสียงข้างมาก และแกนนำจัดตั้งรัฐบาลในปัจจุบัน คือพรรคเพื่อไทย ผู้เขียนได้ร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ.2553 เพื่อศึกษาระดับความนิยมพรรคเพื่อไทย และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความนิยมดังกล่าว โดยใช้จังหวัดขอนแก่นเป็นพื้นที่ศึกษา ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล จากตัวอย่างที่เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวน 385 คน ใช้เทคนิควิธีวิจัยเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย อยู่ในระดับมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 63) สำหรับปัจจัยที่คนอีสานสนับสนุนพรรคเพื่อไทยนั้น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับระดับความนิยมดังกล่าว และปัจจัยทางด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่า บุคลิกภาพทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย, การแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน, ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่, การสร้างฐานคะแนนเสียงในระดับพื้นที่ และปัจจัยจากอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน ก็มีความสัมพันธ์กับความนิยมพรรคเพื่อไทยในภาคอีสานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : พรรคเพื่อไทย, คนอีสาน, การเลือกตั้ง

Abstract

This article aims to explain political phenomena of the popularity of the political party which the party-led coalition, The Pheu Thai party. The authors collected data from the period between October – December 2010 in order to survey the popularity of the Pheu Thai party among the northeastern people and to analyze the factors that relate to the popularity. Khon Kaen province was selected as a study area. For data analysis of 385 samples, quantitative research techniques and a statistical software packages.

The results showed that the popularity of the Pheu Thai party among the northeastern people at the highest level, (approximately 63%), the results from statistical analysis showed that the personal factors, including gender, age, marital status, education and occupation, were correlated with the popularity. The other involved factors, including, a personality factors in political democracy. the role of the party leadership in the village / community, the political candidates in the area, the establishment of voting bases in local areas and the influence of Dr. Thaksin Shinawatra in the Northeastern area, were associated with the popularity at the statistical significance of 0.05.

Keywords: Phue Thai Party, Northeastern People, Election

บทนำ

การเมืองในระบอบเสรีประชาธิปไตย ประชาชนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองได้ก็ด้วยการอาศัยตัวแทนที่เรียกว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” เข้าไปทำหน้าที่แทนตน วิธีการสำคัญที่นำมาใช้ดำเนินการเพื่อคัดสรรตัวแทนของประชาชนดังกล่าวคือ “การเลือกตั้ง” และระบบตัวแทนที่เกิดขึ้นนั้นต่างก็ต้องอาศัยสถาบันการเมืองเพื่อขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายในการครอบครองอำนาจบริหาร สถาบันดังกล่าวเรียกว่า “พรรคการเมือง” ซึ่งพรรคการเมืองนั้นจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับประชาชน ซึ่งเห็นได้ชัดจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละครั้งซึ่งหากประชาชนให้ความไว้วางใจพรรคการเมืองใดให้เป็นตัวแทน พรรคการเมืองนั้นก็จะมีโอกาสประสบผลสำเร็จทางการเมืองและมีความเป็นสถาบันการเมืองสูงตามไปด้วย

ด้วยเหตุนี้ผลการเลือกตั้งแต่ละครั้งที่พรรคการเมืองได้รับจึงมีความสำคัญในการอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะประเทศไทยในช่วงภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนใน พ.ศ.2540 ที่เกิดการปฏิรูปการเมืองและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนเพิ่มสูงขึ้น สำหรับในการมีส่วนร่วมที่มีน่าจับตามองเป็นพิเศษคือการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปจำนวน 4 ครั้งคือ พ.ศ.2544, พ.ศ.2548, พ.ศ.2550 และครั้งที่ผ่านมากในปี พ.ศ.2554 ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งชัยชนะทางการเมืองเป็นของพรรคไทยรักไทยใน 2 ครั้งแรก พรรคพลังประชาชนในครั้งที่ 3 และพรรคเพื่อไทยในครั้งที่ผ่านมาก ซึ่งทั้ง 3 พรรคที่ชนะการเลือกตั้งแม้จะมีชื่อพรรคแตกต่างกัน แต่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งประเทศราวปีว่าผู้บริหารและมีอำนาจในการดำเนินกิจการของพรรคเป็นคณะบุคคลกลุ่มเดียวกันที่สืบทอดต่อกันมา และจากชัยชนะของพรรคการเมืองดังกล่าวทั้ง 4 ครั้งฐานเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่ที่ลงคะแนนให้คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในส่วนภูมิภาคโดยเฉพาะภูมิภาคที่มีประชากรและพื้นที่มากที่สุดของประเทศนั้นคือ ภาคอีสาน

ภาคอีสาน ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นภูมิภาคที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรวมกันมากที่สุด พรรคการเมืองใดที่ต้องการเป็นรัฐบาลในระบอบรับสภาไทยหาก

สามารถยึดครองใจของคนอีสานได้ ก็สามารถจัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศได้ในที่สุด และจากปรากฏการณ์ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้ง 2 ครั้งล่าสุดพบว่า ในปี พ.ศ.2550 พรรคพลังประชาชนซึ่งเป็นพรรคที่สืบอำนาจต่อจากพรรคไทยรักไทยในขณะนั้นได้ที่นั่ง ส.ส. แบบแบ่งเขตในภาคอีสานจำนวน 100 ที่นั่ง จากจำนวนทั้งหมดที่มีได้ 135 ที่นั่ง (คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2550) และในปี พ.ศ.2554 พรรคเพื่อไทยซึ่งเป็นพรรคที่สืบทอดอำนาจต่อจากพรรคพลังประชาชนที่ ถูกคำสั่งยุบพรรคใน ปี พ.ศ.2551 ได้ลงศึกเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมามีที่นั่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตในภาคอีสานจำนวนถึง 104 ที่นั่งจากจำนวน ทั้งหมดที่มีได้ 126 ที่นั่งในภาคอีสาน ซึ่งจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวทำให้ ผู้เขียนมีความสนใจในประเด็นความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคการเมืองดังกล่าว

ในบรรดาจังหวัดในอีสานนั้น จังหวัดขอนแก่นถือได้ว่าเป็นเมืองหัวใจสำคัญ ของภูมิภาค มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นสถานที่ตั้งของแหล่งการศึกษา ศูนย์กลางการค้าและมีพัฒนาการทางด้านต่างๆ ทั้งมีวัฒนธรรมของคนในพื้นที่เป็น แบบลักษณะไท-ลาว (Tai-lao) อันโดดเด่นซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะทางชาติพันธุ์ของ กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ในภูมิภาคแถบนี้ ทั้งในด้านการเมืองและการเลือกตั้ง จังหวัด ขอนแก่นเป็นจังหวัดใหญ่มีประชากรมากเป็นอันดับ 4 ของประเทศทำให้มีจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ.2550 มากถึง 11 คนและการ เลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ.2554 มากถึง 10 คน ซึ่งผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบแบ่งเขตทั้ง 2 ครั้งก็ปรากฏว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคเพื่อไทยชนะ การเลือกตั้งยกทุกเขตทั้งจังหวัด จากปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้จังหวัดขอนแก่นเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้

สำหรับการศึกษาเรื่องความนิยมพรรคการเมืองของไทย เริ่มต้นที่งานของ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2524: 52-53) ซึ่งได้กล่าวถึงปัจจัยแห่งความนิยมพรรค การเมืองว่ามีหลายประการ โดยขึ้นอยู่กับจำนวนผู้สมัครหรือขนาดของพรรค การเมือง จำนวนประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือก ลักษณะของการแบ่งเขตเลือกตั้ง ลักษณะชื่อเสียงและการเชื่อถือที่มีต่อผู้สมัครและระบบการเลือกตั้งซึ่งจะมี ความสัมพันธ์กับความนิยมพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง ต่อมาก็จะมีปรากฏใน

ลักษณะของการศึกษาพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง เช่น งานของ จิราภรณ์ คำจันทร์ (2547) ซึ่งได้ศึกษาความนิยมพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ พบว่าอิทธิพลของครอบครัวและสังคมคนใต้ที่พัฒนาจนเข้ามามีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อความนิยมและการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้พรรค จนพัฒนาเป็นความผูกพันและการตัดสินใจเลือกพรรคประชาธิปัตย์อย่างต่อเนื่อง สุวัฒน์ จันทร์สุข (2539) ได้ศึกษาวิวัฒนาการความผูกพันของพรรคประชาธิปัตย์กับภาคใต้ พบว่า ปัจจัยเรื่องตัวผู้แทนราษฎรของพรรคและการทำผลงานที่เป็นประจักษ์ในพื้นที่ภาคใต้ มีผลต่อความผูกพันที่ประชาชนมีต่อพรรค นอกจากนี้ก็พบว่ามีการศึกษาในลักษณะประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2541: 147-149) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกพรรคพลังธรรม ประชากรไทย และประชาธิปัตย์ ของคนกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและภาพลักษณ์ของหัวหน้าพรรค ปัจจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและบทบาททางการเมืองของพรรค ปัจจัยความหวาดวิตกทางการเมือง ปัจจัยการสร้างกระแสอารมณ์ของสื่อมวลชน ปัจจัยด้านตัวบุคคลของผู้สมัคร ส.ส. ของพรรค ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรพื้นฐานเพื่อทำงานในระดับมวลชนของพรรค และปัจจัยทางด้านยุทธวิธีหาเสียงของพรรคในช่วงการเลือกตั้ง ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองของคนกรุงเทพมหานคร

นอกจากนี้การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งในประเทศไทยที่ผ่านมา กล่าวได้ว่าได้ดำเนินรอยตามแนวทางการศึกษาของนักรัฐศาสตร์ในสองกลุ่มคือ นักสังคมวิทยา และนักรัฐศาสตร์กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavioralism) ซึ่งนักวิชาการเหล่านี้ได้ให้ความสนใจอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มวัฒนธรรม ดังตัวอย่างที่ผู้เขียนสนใจ “กลุ่มคนอีสาน” ที่มีต่อพฤติกรรมกาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ก่อนที่จะมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยด้านจิตวิทยาหรือความรู้สึกทางการเมือง การศึกษาเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง ความเชื่อมั่นทางการเมือง รวมทั้งการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือพรรคการเมืองจึงถูกนำเข้ามาพิจารณาเพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมกาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนชาวไทยด้วย (สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526: 15-16) ซึ่งพบว่าโดยส่วนใหญ่มุ่งทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งอาจแบ่งกลุ่มปัจจัยที่มีการศึกษากันมากได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม (2) ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (3) ปัจจัยจากอิทธิพลและการโน้มน้าวชักจูงด้วยวิธีการต่างๆ และ (4) ปัจจัยในแง่กฎหมายและกรอบกติกาสถาบัน (สตีธอร์ ธนานิธิโชติ, 2550)

จากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบมีข้อเขียนทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาความนิยมพรรคเพื่อไทยที่จำเพาะกับคนในภาคอีสาน ซึ่งมีบริบทด้านภูมิศาสตร์ ประชากร สังคมและวัฒนธรรมแตกต่างจากงานที่เคยศึกษาผ่านมา ซึ่งได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์กับคนในภาคใต้ พรรคพลังธรรม พรรคประชากรไทยและพรรคประชาธิปัตย์กับคนในกรุงเทพมหานคร จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาพรรคเพื่อไทยกับคนในภาคอีสาน เพื่อให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองของไทยที่เกิดขึ้นกับคนในภูมิภาคต่างๆ ที่มีความนิยมในพรรคการเมืองต่างๆ ได้ครอบคลุมเพื่อที่จะสามารถเข้าใจการเมืองไทยในระบบการเลือกตั้งและพรรคการเมืองได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
3. เพื่ออภิปรายผลการศึกษาที่ได้กับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2554

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้ ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) ในการหาข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Data) และการศึกษาเอกสาร

(Documentary Research Method) ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไปที่เกิดขึ้นในช่วงหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2540 เพื่อให้เห็นภาพปัจจุบันอีกด้านหนึ่งเพื่อให้เห็นความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ซึ่งประชากรครั้งนี้ คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 3 และ 4 จังหวัดขอนแก่น โดยวิธีการขนาดตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan ได้จำนวนตัวอย่าง 385 คน แล้วทำการเลือกโดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลตัวอย่างตามพื้นที่ 13 อำเภอ ได้แก่ อำเภอชุมแพ อำเภอภูเวียง อำเภอหนองเรือ อำเภอสีชมภู อำเภอภูผาม่าน อำเภอเวียงเก่า อำเภอหนองนาคำ อำเภอบ้านฝาง อำเภอน้ำพอง อำเภอกระนวน อำเภอเขาสนกวาง อำเภอซำสูง และอำเภออุบลรัตน์ ที่มีลักษณะกระจายทั้งในเขตเทศบาล และเขตองค์การบริหารส่วนตำบลที่ศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษานี้

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสามารถแบ่งตามโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งออกได้เป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความนิยมพรรคเพื่อไทยของตัวอย่าง ลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว (Check List) เกณฑ์การให้คะแนนระดับความนิยมนี้ผู้วิจัยกำหนดขึ้นจาก (1) นำคะแนนความนิยมทั้ง 5 ข้อมารวมกัน (2) คำนวณหาขนาดความกว้างของชั้น 5 ระดับ ได้แก่ นิยมมากที่สุด นิยมมาก นิยมปานกลาง นิยมน้อย และไม่นิยมเลย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัจจัยจากด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิยมพรรคเพื่อไทยของคนอีสาน โดยใช้แบบคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เกณฑ์การให้คะแนน หากเป็นข้อความทางบวกจะได้คะแนน 5 ถึง 1 จากคำตอบ แต่ถ้าเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงข้าม

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยคำตอบส่วนนี้นำมาอภิปรายผลเพิ่มเติม โดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทดสอบทางสถิติวิเคราะห์อย่างใด

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของตัวอย่าง ระดับความนิยมพรรคเพื่อไทยของตัวอย่าง และคะแนนรายข้อของปัจจัยจากด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระดับความนิยมพรรคเพื่อไทย และทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: One-Way ANOVA) สถิติทดสอบค่าที (t-Test) และสถิติทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความนิยมพรรค หมายถึง การเข้าเป็นสมาชิกพรรค การสนับสนุนพรรคอย่างต่อเนื่องแม้จะถูกยุบพรรค การเห็นว่าพรรคเพื่อไทยจะกลายเป็นพรรคการเมืองของคนอีสานและการลงคะแนนเลือกตั้งให้พรรคทั้งในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาและครั้งถัดไป

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หมายความว่า จำนวนความถี่ของลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่แสดงออกในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทย

ปัจจัยจากการแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน หมายความว่า การแสดงบทบาททางการเมืองของตัวอย่างที่ปรากฏในลักษณะการชักชวนคนอื่นให้สนับสนุนพรรค สมัครสมาชิกพรรค เป็นหัวหน้าให้ และเผยแพร่ข่าวสารและนโยบายต่างๆ ของพรรคต่อคนอื่นในหมู่บ้านเดียวกัน

ปัจจัยจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายถึง เจื่อนใจส่วนบุคคลที่ตัวอย่างใช้พิจารณาเป็นคุณสมบัติที่จะลงคะแนนเสียงให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจัยจากการยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรค หมายความว่า เจื่อนใจของพรรคการเมืองที่ตัวอย่างใช้พิจารณาเป็นคุณสมบัติที่จะลงคะแนนเสียงให้ได้รับเลือกเป็นพรรครัฐบาล

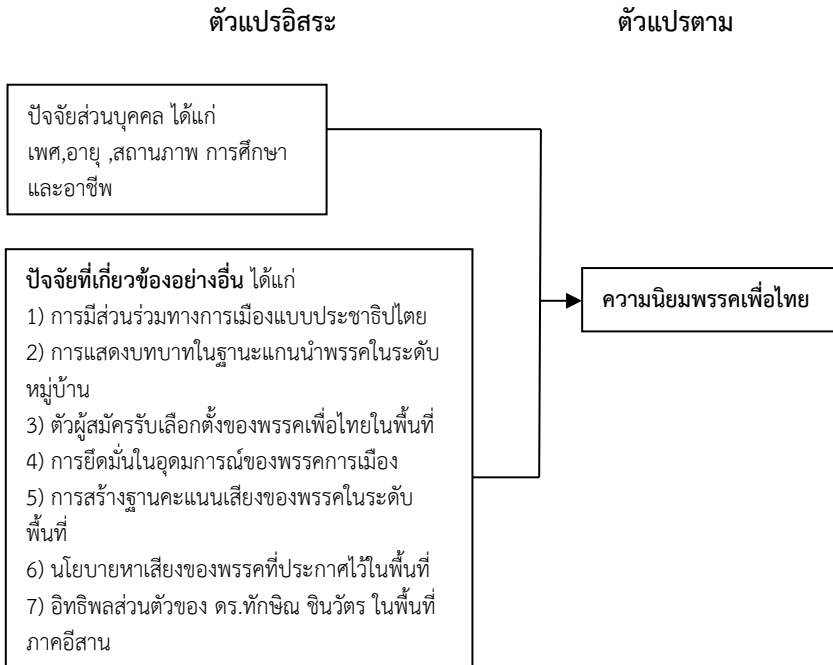
ปัจจัยจากการสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคในระดับพื้นที่ หมายความว่า บทบาทการทำหน้าที่ของสาขาพรรคในพื้นที่ ตัวแทนของพรรคในการลงพื้นที่ หัวคะแนนของพรรคในพื้นที่ และการจัดกิจกรรมต่างๆ ในนามพรรคในพื้นที่

ปัจจัยจากอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ หมายถึง อำนาจทางการเมืองของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่ตัวอย่างใช้ประกอบพิจารณาเป็นคุณสมบัติให้พรรคหรือผู้สมัครที่ตนจะลงคะแนนเสียงได้รับเลือกตั้งในพื้นที่

นโยบายหาเสียงของพรรคที่ประกาศไว้ หมายถึง เจื่อนใจที่เป็นนโยบายหาเสียงของพรรคที่ประกาศไว้เกี่ยวกับการนำนโยบายคืนความสุขที่หายไปหลังจากการรัฐประหาร 5 ปีกลับคืนมา การล้างหนี้ประเทศ การทำนโยบายที่เคยหาเสียงไว้เป็นรูปธรรม และการนำ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร กลับประเทศไทย ซึ่งนโยบายเหล่านี้ ตัวอย่างใช้ประกอบพิจารณาเป็นคุณสมบัติเพื่อสนับสนุนพรรคการเมือง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ผู้ให้ภาพรวมของการวิจัยในครั้งนี้ผู้เขียนขอแสดงกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อเป็นกรอบแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

สมมติฐาน

1. ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย

2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
3. ปัจจัยจากการแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
4. ปัจจัยจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทยในพื้นที่ มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
5. ปัจจัยจากการยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรคการเมือง มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
6. ปัจจัยจากการสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคในระดับพื้นที่ มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
7. ปัจจัยจากอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
8. ปัจจัยจากนโยบายหาเสียงของพรรคที่ประกาศไว้ในพื้นที่ มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.7 อายุโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 22.3 สถานภาพ โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 81.6 การศึกษา โดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น (ต่ำกว่า ม.3) คิดเป็นร้อยละ 40.5 และอาชีพ โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 50.9

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความนิยมพรรคเพื่อไทยของตัวอย่าง
ซึ่งแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามระดับความนิยมพรรค
เพื่อไทย

ความนิยม	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
มากที่สุด	243	63
มาก	77	20.1
ปานกลาง	36	9.4
น้อย	23	6
ไม่นิยม	6	1.6
รวม	385	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ความนิยมพรรคเพื่อไทย ตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับ
ความนิยมพรรคเพื่อไทยอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63

จากตารางข้างต้น ผู้เขียนสามารถจำแนกข้อมูลเพื่อแสดงจำนวนและร้อยละ
ของข้อมูลแต่ละด้านซึ่งประกอบเป็นระดับความนิยมดังกล่าวได้ดังในตารางที่ 2 -
7 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละตามการเป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทย

การเป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทย	จำนวน	ร้อยละ
เป็น	122	31.7
ไม่เป็น	263	68.3
รวม	385	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทย คิดเป็นร้อยละ
68.3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละตามการที่จะยังคงนิยมพรรคเพื่อไทยในนามพรรคใหม่ ถ้าหากมีเหตุการณ์ยุบพรรคเกิดขึ้นอีก

การที่จะยังคงนิยมพรรคเพื่อไทยในนามพรรคใหม่ ถ้ามี เหตุการณ์ยุบพรรคอีก	จำนวน	ร้อยละ
นิยมเหมือนเดิม	319	82.9
ไม่แน่ใจเหมือนกัน	57	14.8
นิยมน้อยลง	8	2.1
ไม่นิยมแล้ว	1	0.3
รวม	385	100

จากตารางที่ 3 ตัวอย่างส่วนใหญ่จะยังคงนิยมพรรคเพื่อไทยเหมือนเดิม แม้หากพรรคเพื่อไทยมีเหตุการณ์ยุบพรรคการเมืองขึ้นแล้วเปลี่ยนชื่อพรรคการเมืองอีกครั้ง เหมือนที่เคยเกิดขึ้นกับพรรคไทยรักไทยและพรรคพลังประชาชนในอดีต คิดเป็นร้อยละ 82.9

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละตามความเป็นไปได้ที่พรรคเพื่อไทยจะกลายเป็นพรรคการเมืองของคนอีสาน

ความเป็นไปได้ที่พรรคเพื่อไทยจะกลายเป็นพรรคการเมืองของคนอีสาน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นไปได้มาก	294	76.4
เป็นไปได้ปานกลาง	86	22.3
เป็นไปได้น้อย	5	1.3
ไม่มีความเป็นไปได้เลย	0	0
รวม	385	100

จากตารางที่ 4 ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นที่ว่าเป็นไปได้มากที่พรรคเพื่อไทยจะกลายเป็นพรรคการเมืองของคนอีสาน คิดเป็นร้อยละ 76.4

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละตามการลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2550

การลงคะแนนในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี พ.ศ.2550	จำนวน	ร้อยละ
เลือกพรรคพลังประชาชน	336	87.3
เลือกพรรคอื่น	49	12.7
รวม	385	100

จากตารางที่ 5 พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่ทำการลงคะแนนเสียงเลือกพรรคพลังประชาชนซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่สืบทอดนโยบายของพรรคไทยรักไทยในการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ.2550 ก่อนที่ถูกคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคและตั้งพรรคเพื่อไทยเพื่อสานต่อนโยบายและการดำเนินงานกิจกรรมมาจนถึงปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 87.3

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละตามการมีแนวโน้มที่ลงคะแนนเลือกพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหน้า (3 กรกฎาคม พ.ศ.2554)

การมีแนวโน้มที่จะเลือกพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหน้า	จำนวน	ร้อยละ
เลือกอย่างแน่นอน	264	68.3
มีแนวโน้มว่าจะเลือก	99	25.7
มีแนวโน้มว่าจะไม่เลือก	13	3.4
ไม่เลือกอย่างแน่นอน	9	2.3
รวม	385	100

จากตารางที่ 6 พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะลงคะแนนเลือกพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งครั้งหน้าอย่างแน่นอน คิดเป็นร้อยละ 68.3

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระดับความนิยมพรรคเพื่อไทยของตัวอย่างซึ่งแสดงตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยจากด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับความนิยมพรรคเพื่อไทยในภาคอีสาน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.42	มาก
การแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	3.71	มาก
ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง	4.11	มาก
การยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรค	3.82	มาก
การสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคในระดับพื้นที่	4.49	มากที่สุด
อิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่นโยบายหาเสียงของพรรคที่ประกาศไว้	4.14	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าปัจจัยจากด้านอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ ตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับค่าความคิดเห็นในปัจจัยด้านนี้ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) ส่วนปัจจัยจากด้านอื่นๆ ต่างมีค่าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสามารถแยกพิจารณาตามสมมติฐานที่ตั้งขึ้นดังนี้

1. ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย ซึ่งได้ผลการทดสอบดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงสถานภาพส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับต่อความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย

ปัจจัยด้านสภาพส่วนบุคคล	F-test	t-test	Sig.	ผลทดสอบ
เพศ	-	2.80	0.005	มีความสัมพันธ์
อายุ	17.83	-	0.000	มีความสัมพันธ์
สถานภาพ	-	-4.83	0.000	มีความสัมพันธ์
การศึกษา	8.39	-	0.000	มีความสัมพันธ์
อาชีพ	16.57	-	0.000	มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 8 สามารถวิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐานจากปัจจัยด้านสภาพส่วนบุคคลของตัวอย่าง ได้ดังนี้

1. ความแตกต่างทางเพศมีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทยนั้น พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า t-Test แล้วและคำนวณค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.005 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่า เพศมีความสัมพันธ์กับระดับความนิยมพรรคเพื่อไทย ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ความแตกต่างทางอายุมีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทยนั้น พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-Test แล้วและคำนวณค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่า อายุมีความสัมพันธ์ต่อระดับความนิยมพรรคเพื่อไทย ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. ความแตกต่างทางสถานภาพมีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทยนั้น พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-Test แล้วและคำนวณค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่า สถานภาพมีความสัมพันธ์กับระดับความนิยมพรรคเพื่อไทย ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4. ความแตกต่างทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทยนั้น พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-Test แล้วและคำนวณค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความนิยมพรรคเพื่อไทย ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5. ความแตกต่างทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทยนั้น พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-Test แล้วและคำนวณค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับระดับความนิยมพรรคเพื่อไทย ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทยในพื้นที่ การยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรคการเมือง การสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคในระดับพื้นที่ อิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน และนโยบายหาเสียงของพรรคที่ประกาศไว้ในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย ซึ่งได้ผลการทดสอบดังตารางที่ 9 และ 10

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน

แหล่งความแปรปรวน	df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	7	225.89	36.55	16.65	.00
ภายในกลุ่ม	377	827.46	2.19		
รวม	384	1083.36			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ตัวแปรตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ที่เป็นปัจจัยทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ปัจจัยด้านการแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ปัจจัยจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคเพื่อ

ไทยในพื้นที่ ปัจจัยจากการยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรคการเมือง ปัจจัยจากการสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคในระดับพื้นที่ ปัจจัยด้านอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน และปัจจัยจากนโยบายหาเสียงของพรรคที่ประกาศไว้ในพื้นที่กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความนิยมพรรคเพื่อไทย โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression) พบว่า ค่า Sig. ของค่า F (Sig. of F) ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าโดยภาพรวมตัวแปรอิสระอย่างน้อยด้านใดด้านหนึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ดังนั้นจึงสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ได้ จึงได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานและคะแนนดิบ รวมทั้งสมการพยากรณ์ถดถอยพหุคูณ ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ เมื่อใช้ความนิยมพรรคเพื่อไทยเป็นตัวแปรตาม

ปัจจัยทางด้านต่างๆ	B	t	Sig.
ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	-.02	-1.08	0.28
ด้านการแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้านชุมชน	-.05	4.95	0.00
ด้านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทยในพื้นที่	.08	4.10	0.00
ด้านการยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรคการเมือง	-.00	-0.27	0.78
ด้านการสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคในระดับพื้นที่	-.01	-0.89	0.37
ด้านอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน	.06	3.64	0.00
ด้านนโยบายหาเสียงของพรรคที่ประกาศไว้ในพื้นที่	.11	0.49	0.62

R=.486, R Square = . 23 , F = 16.65 , Sig. of F = 0.00

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่าเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระ (Independent Variable) รายตัว พบว่า ค่า Sig. ของสถิติทดสอบที (t-Test) ของปัจจัยด้านการแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน มีค่าเท่ากับ .00 ปัจจัยด้านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทยในพื้นที่ มีค่าเท่ากับ .00 และปัจจัยด้านอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน มีค่าเท่ากับ .00 ซึ่งปัจจัยด้านต่างๆ เหล่านี้มีค่า Sig. น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่า เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เมื่อพิจารณาค่า R Square มีค่าเท่ากับ .23 แสดงว่า โดยภาพรวมปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 7 ด้าน มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย ร้อยละ 23

ในการวิจัยนี้ยังสามารถอธิบายอันดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย โดยพิจารณาจากค่า B โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ค่าน้ำหนักของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบของปัจจัยด้านนโยบายหาเสียงของพรรคที่ประกาศไว้ในพื้นที่ (B = .11) รองลงมาเป็นปัจจัยด้านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทยในพื้นที่ (B = .08) ปัจจัยด้านอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน (B = -.06) ปัจจัยด้านการแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (B = -.05) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (B = -.02) ปัจจัยจากการสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคในระดับพื้นที่ (B = -.01) และปัจจัยจากการยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรคการเมือง (B = -.00)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า การศึกษาปัจจัยด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทยพบว่า ปัจจัยด้านการแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ปัจจัยจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทยใน

พื้นที่ และปัจจัยด้านอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสานมีความสัมพันธ์กับระดับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย นั้นเป็นไปตามกับสมมติฐานที่ว่าไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ จันทรสุข (2539) ที่พบว่าปัจจัยเรื่องตัวผู้แทนราษฎรของพรรคและการทำผลงานเป็นที่ประจักษ์ในพื้นที่มีผลต่อความผูกพันที่ประชาชนมีต่อพรรค และ พิชาย รัตนดิลล ภูเก็ท (2541: 147-149) ที่พบว่าปัจจัยด้านตัวบุคคลของผู้สมัครของพรรค ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรพื้นฐานเพื่อทำงานระดับมวลชนของพรรค และปัจจัยทางด้านยุทธวิธีหาเสียงของพรรคในช่วงการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกพรรคนั้น เพราะผู้เขียนเห็นว่าพรรคเพื่อไทยได้อาศัยฐานการเมืองในระดับหมู่บ้านซึ่งได้จัดตั้งเป็นศูนย์ประสานงานพรรคในระดับหมู่บ้านต่างๆ ในภาคอีสานตั้งแต่ครั้งยังเป็นศูนย์ประสานงานพรรคไทยรักไทยเป็นฐานสร้างคะแนนเสียงในระดับหมู่บ้านภาคอีสานทำให้เกิดแกนนำพรรคที่ทำหน้าที่เป็นหัวคะแนนและผู้ประสานงานระหว่างศูนย์ประสานงานสาขาพรรคในเขตเลือกตั้งและศูนย์ประสานงานพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งหลายหมู่บ้านในพื้นที่ศึกษากลุ่มคนเหล่านี้ยังมีบทบาทในการทำหน้าที่แกนนำมวลชนคนเสื้อแดงเคลื่อนไหวในระดับพื้นที่หมู่บ้าน หรือตำบลที่พวกเขาสังกัด ส่วนปัจจัยตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทยในพื้นที่ที่มีความสำคัญในการทำให้พรรคเพื่อไทยเป็นที่นิยมของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง เพราะผู้สมัครจะทำการประชาสัมพันธ์นโยบายพรรคและผลงานของพรรคให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบ ทั้งให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในนามพรรคเพื่อไทย เช่น ติดป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ เปิดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ต่างๆ หรือร่วมงานฉาปนกิจศพของประชาชนที่มีการเรียนเชิญไปร่วม ส่วนการใช้ ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวเพราะเห็นว่า ดร.ทักษิณ เป็นขวัญใจของคนจน หรือคนรากหญ้า ที่พยายามต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยแต่ถูกอำนาจอันไม่ชอบธรรมกลั่นแกล้งให้ต้องออกจากประเทศ ซึ่งตัวอย่างที่เป็นคนอีสานส่วนใหญ่เชื่อเช่นนั้น ดังนั้นเมื่อพรรคเพื่อไทยมีนโยบาย “ทักษิณคิด เพื่อไทยทำ” “นำความสุขที่หายไปในช่วง 5 ปีกลับคืนมา” “พาทักษิณกลับบ้าน” หรือนโยบายต่างๆ ที่อาศัยบารมีทางการเมืองของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร มาสร้างความนิยมให้พรรคเพื่อไทย ทำให้คนอีสานซึ่งมีลักษณะนิสัยเห็นใจผู้อื่นที่กำลังตกทุกข์ได้ยาก เห็นว่า ดร.ทักษิณ ชินวัตร ควรกลับมาเป็นผู้นำประเทศหรือให้พ้นความผิดทางการเมืองจากการถูกฝ่ายตรงข้ามสร้างขึ้นเพื่อ

รังแกจากอำนาจอันไม่ชอบธรรม ทางเดียวที่จะทำได้คือการลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองที่ ดร.ทักษิณ ชินวัตร สนับสนุนนั่นคือ พรรคเพื่อไทย ทำให้เป็นที่มาของคะแนนนิยมของพรรคเพื่อไทยในภาคอีสานอีกปัจจัยหนึ่ง

นอกจากนี้หากเรียงลำดับปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ศึกษาว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์กับระดับความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทยมากน้อยเพียงใด พบว่าสามารถจัดเรียงปัจจัยต่างๆ ที่ศึกษาตามลำดับได้ดังนี้ ปัจจัยด้านนโยบายหาเสียงของพรรคที่ประกาศไว้ในพื้นที่ ปัจจัยด้านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทยในพื้นที่ ปัจจัยด้านอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน ปัจจัยด้านการแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ปัจจัยจากการสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคในระดับพื้นที่ และปัจจัยจากการยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรคการเมืองนั้น ทั้งนี้เพราะปัจจัยด้านนโยบายหาเสียงของพรรคเพื่อไทยที่ประกาศไว้ในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นนโยบายที่คนอีสานคุ้นเคยมาตั้งแต่สมัยพรรคไทยรักไทยทำไว้ ซึ่งนโยบายบางอย่างถูกพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นรัฐบาลอยู่ในขณะนั้นทำการลอกเลียนแบบให้มีลักษณะคล้ายๆ กับการดำเนินนโยบายของพรรคไทยรักไทยในอดีต ทำให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายมีข้อเปรียบเทียบการดำเนินตามนโยบายดังกล่าวของทั้งสองพรรค และเมื่อนโยบายของพรรคเพื่อไทยในขณะนั้นโจมตีพรรครัฐบาลที่มีการกั๊กเงินมาทำนโยบาย ทำให้ประเทศชาติเป็นหนี้จำนวนมหาศาล จึงสร้างนโยบาย “ล้างหนี้ประเทศไทย นำความสุขที่หายไปกลับคืนมา” ทำให้ประชาชนคนอีสานซึ่งส่วนใหญ่ยากจนและเป็นหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบต่างรู้สึกถึงการเป็นหนี้ที่ต้องแบกรับภาระต่างๆ ทำให้เลือกพรรคเพื่อไทยให้กลับมาล้างหนี้ที่พรรครัฐบาลก่อนก่อขึ้นและนำความสุขจากนโยบายที่เคยประสบความสำเร็จเมื่อครั้งเป็นรัฐบาลยุคไทยรักไทยกลับคืนมา ซึ่งปัจจัยด้านนโยบายหาเสียงของพรรคดังกล่าวจึงมีอิทธิพลสูงสุดในการเรียงลำดับปัจจัยดังกล่าว ส่วนปัจจัยที่มีลำดับต่ำสุดคือ ปัจจัยจากการยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรคการเมืองนั้น ผู้เขียนเห็นว่าทั้งนี้เพราะพรรคเพื่อไทยยังเป็นพรรคที่ก่อตั้งได้ไม่นาน และสืบทอดอุดมการณ์มาจากพรรคไทยรักไทย และพลังประชาชน ทำให้อุดมการณ์ของพรรคเพื่อไทยเองไม่มีลักษณะเด่นพอที่จะเป็นจุดยืนทางการเมืองได้ ซึ่งบางครั้งผู้เขียนพบว่าชาวบ้านจะรู้จักพรรคเพื่อไทยในนามพรรค

ไทยรักไทย หรือรู้จักหัวหน้าพรรคเพื่อไทยในนามของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร มากกว่า ซึ่งทำให้อุดมการณ์ของพรรคเพื่อไทยเป็นปัจจัยลำดับหลังสุดที่ส่งผลต่อความนิยมที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการปรากฏออกมาในลักษณะที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ทำการลงคะแนนเสียงเลือกพรรคพลังประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี พ.ศ.2550 และคิดว่าจะลงคะแนนเลือกพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2554 แต่ก็ปรากฏออกมาในลักษณะที่ตัวอย่างได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทยค่อนข้างต่า่นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า เนื่องจากพรรคเพื่อไทยเป็นพรรคการเมืองใหม่ที่เพิ่งดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในภาคอีสานอย่างจริงจังหลังจากการยุบพรรคพลังประชาชนทำให้การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทำการสมัครเป็นสมาชิกพรรคยังมีน้อย อีกทั้งขั้นตอนและวิธีการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับ พ.ศ.2550 ก็มีความยุ่งยากและหลายขั้นตอนกว่าฉบับเดิม ทำให้การดำเนินการสมัครเป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทยของตัวอย่างดังกล่าวเป็นเรื่องค่อนข้างยุ่งยากกว่าแต่ก่อน อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญของการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ทำให้ความนิยมพรรคเพื่อไทยโดยพิจารณาจากการได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทยนั้นเป็นเรื่องที่ไม่สามารถวัดความนิยมในปัจจุบันได้ดีเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามพรรคการเมืองต่างๆ ก็ควรดำเนินการเปิดรับสมัครสมาชิกพรรคให้มีความหลากหลาย กว้างขวางและครอบคลุมประชาชนทุกชนชั้น ทุกสาขาอาชีพและทุกพื้นที่ในประเทศไทยแม้จะเป็นพรรคการเมืองใหม่และมีขั้นตอนและวิธีการตามกฎหมายในการรับสมัครที่ค่อนข้างยุ่งยากก็ตามเพราะการเปิดรับสมาชิกพรรคจะทำให้สมาชิกพรรคเป็นที่แสดงความต้องการและความคิดเห็นต่างๆ ของพรรคการเมืองเพื่อที่พรรคการเมืองจะได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและประกาศนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

สำหรับปัจจัยด้านอิทธิพลของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่มีต่อคนอีสาน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความนิยมพรรคเพื่อไทยในภาคอีสานในระดับมากที่สุดนั้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะว่า เนื่องจากตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร มีการศึกษาขั้นต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับในปัจจุบัน ซึ่งจัดว่าเป็นคนระดับรากหญ้าของสังคมไทย จึงมีความคาดหวังทางการเมืองโดยเฉพาะการเมืองในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างสูงโดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพชีวิต เช่น สุขอนามัย รายได้ อาชีพที่สุจริตและสวัสดิการต่างๆ จากรัฐบาลหรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่จะให้ความช่วยเหลือ เยียวยาหรือแก้ไขปัญหาให้ได้ โดยยังคงมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำอย่างอดีตนายกรัฐมนตรียพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตรอย่างมาก เพราะผลการดำเนินกิจกรรมตามนโยบายของรัฐบาลทักษิณได้รับความพึงพอใจจากประชาชนในภาคอีสานเป็นอย่างมากจนกล่าวได้ว่าคนอีสานมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมากกว่าสมัยก่อนๆ ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวทำให้เห็นว่าพรรคการเมืองต่างๆ ควรเน้นกระบวนการสร้างผู้นำที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ไม่ควรเลือกหัวหน้าพรรคที่มีความอาวุโสในพรรค หรือเป็นผู้ที่ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคเป็นหลักเพราะภาวะผู้นำของหัวหน้าพรรคสามารถสร้างความนิยมแก่พรรคจากประชาชนได้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- คณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2550. ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันที่ 23 ธันวาคม 2550. (Online) www.etc.com สืบค้นเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2553.
- จิราภรณ์ คำจันทร์. 2547. ความนิยมพรรคของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 และที่ 10 จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2524. การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภา และคณะทหาร. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- พิชาย รัตนดิถ ฅ ภูเก็ด. 2541. ขนซ้ันกั้การเลือกตั้ง: ความรุ่งเรืองและความตกต่ำของสามพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
- สดิธธ ฅนานิธิโชติ. 2550. “พฤติกรรมนิยม (Behavioralism) และสถาบันนิยม (Institutionalism) ในการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของไทย.” วารสารพระปกเกล้า 5 (3): 37-56.
- สุจิต บัญบงการและพรรคักดี ฝ่องแผ้ว. 2526. พฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทย: ศึกษาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2522. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ จันท์สุข. 2539. วิวัฒนาการความผูกพันของพรรคประชาธิปัตย์กับภาคใต้. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.